

VILDKANINER (CITYKANINER) – VAD KAN STADSBORNA GÖRA?

Vad är en vildkanin?

Som namnet antyder är vildkaninen en europeisk kanin som lever vild i Finlands natur. Kaninen härstammar ursprungligen från området kring Spanien och Portugal. Därifrån har den utplanterats av människan till nästan alla delar av världen, och nästan över allt har kaninen blivit ett mycket stort problem. Den nuvarande kaninstammen i huvudstadsregionen härstammar sannolikt från de kaniner som redan på 1980-talet förekom på Byholmen i Helsingfors. Vildkaninstammen har ökat mycket snabbt i Helsingfors sedan början av 2000-talet och utbredningsområdet når nu utanför Ring III både i Esbo och Vanda. Det har också kommit in observationer av vildkaniner i Grankulla. Vildkaninen räknas i Finland som vilt, och dess naturliga utbredning begränsas av rovdjur såsom berguv och räv.

Var lever kaninerna?

Vildkaninerna betar på grästäckta områden och gnager också på buskar, träd och andra utplante-ringsväxter. Till skillnad från skogsharen och fältharen, som är naturligt förekommande i Finland, gräver vildkaninen ett bo i marken eller under någon byggnad eller konstruktion. Oftast består en kaninkoloni av ett flertal kaniner. Kaninkolonin avser också de hålor och gångar som kaninerna gräver i marken, och som ofta är flera meter långa och kan gå flera meter ner i marken. Ingången till en kaninkoloni kännetecknas vanligen av en jordhög som uppstår av all den jord som grävts för att bilda gångar.

Kaninerna söker inte nödvändigtvis mat precis bredvid kaninkolonin, utan tar sig ut till närbelägna grönområden, där de orsakar skador på planteringarna.

Varför är vildkaninen ett problem?

Då arten har spridit sig till nya områden har den orsakat mycket betydande ekonomiska skador. Värdet på de förstörda parkväxterna och träden bara på de områden som ägs av Helsingfors stad uppgår redan nu till hundratusentals euro, och skadorna ökar hela tiden. Kaninerna orsakar dessutom betydande skador i privata trädgårdar och på exempelvis begravningsplatser, där skadorna utöver skadad växtlighet består också av att gravarna och gravstenarnas grunder skadas då kaninerna gräver i marken. De största skadorna uppkommer till följd av att kaninerna under vintern livnär sig på barken från buskar och träd och också äter knoppar, barr, rötter, årsskott och grenspetsar. Kaninerna gräver också i marken, vilket kan skada växternas rotsystem och därmed försvaga hela växten.

Bland växter med vedartad stam dras kaninerna särskilt till följande:

- rosor, hagtornsarter, äppelträd, spireor, syren, tuja, bergtall, en, lönn, hägg och övriga arter av släktet Prunus, oxbärssläktet, vide, rönn, asp, alm, hallon, idegran och japansk traddödare.

Bland växter med vedartad stam undviker kaninerna följande:

- ärtbuskar, ölandstok, vinbär, rönnspirea, kryptuja, björk och lind.

Hur kan man förebygga skadorna som kaninerna orsakar?

Ju effektivare man kan begränsa vildkaninernas spridning, desto mindre möjligheter får arten att sprida sig och orsaka förändringar i näringskedjorna i vår natur och i den biologiska mångfalden. Det billigaste, lättaste och effektivaste sättet att undgå problem som orsakas av kaniner är att förebygga gnagskador som orsakas av kaninerna. I praktiken innebär detta att växter och konstruktioner skyddas på ett tillräckligt sätt.

Husbolag och invånare i småhus ansvarar själv för skyddsåtgärderna. Det lönar sig också att omsorgsfullt skydda träd på privata gårdar mot angrepp.

➤ Att skydda växter:

Om det förekommer vildkaniner i området är det bäst att skydda alla värdefulla växter med vedartad stam som finns på tomten, särskilt växter med stam och långsamt växande arter. Unga trädplantor lönar sig att skydda oberoende av art. Skyddet ska täcka växten från roten till ungefär en meters höjd. Beakta också hur högt snön i området kan tänkas sträcka sig upp på skyddet. Skyddet kan bestå av t.ex. metallnät, vars nedre kant grävs ned i marken och böjs utåt parallellt med markytan, mot den riktning kaninerna gräver sig inåt från. Det lodräta partiet av nätet ska vara ca en meter högt och maskorna i nätet ska ha en diameter om högst 3 cm. Skydden ska installeras på hösten i god tid före vintern. Vårens lök- växter skyddas bäst genom att täcka över planteringsplatsen med granris.

➤ Att skydda byggnader:

Den som är ansvarig för skötseln av fastigheten ska se till att kaninerna inte kommer åt att bygga bo på tomten. Husgrunder och fundament ska skyddas så att kaninerna inte kommer in i dem, och försök att börja bygga bo i t.ex. jordvallar ska stoppas i tid. Man kan försvåra kaninernas försök att gräva i marken genom att lägga metallnät längs med marken, av samma typ som används för att skydda växter.

På platser där kaninerna redan har byggt bo, antingen i utgrävda kolonier eller under någon konstruktion, borde man ta ställning till hur man ska bli av med kaninerna. Efter att kaninerna är borta kan man fylla igen bohålorna och gångarna och skyddsnät kan installeras för att förhindra att djuren tar sig tillbaka in under byggnader och konstruktioner. Skyddsnäten ska installeras så fort man försäkrat sig om att boen är tomma. Situationen kan annars förändras över en natt: följande morgon är bohålorna bebodda igen.

Att tömma en kaninkoloni eller underredet på en byggnad på kaniner räknas som jakt.

Hur jagar man vildkanin?

Fredningstiden börjar 1.4 och slutar 31.8. Under denna tid får man inte jaga vildkanin. För förebyggande av vissa avsevärda skador eller olägenheter kan jaktvårdsdistriktet med stöd av 27 § i jaktförordningen bevilja tillstånd att göra ett undantag från vildkaninens fredningstid. Ett giltigt **jaktkort** är ett absolut krav för att jakt ska kunna bedrivas. En person som bedriver jakt ska ha avlagt jägarexamen och betalat jaktvårdsavgiften för innevarande jaktår.

I jakt på vildkanin tillåts samma metoder som i jakt på skogshare och fälthare, även om kaninen är en avsevärt mindre art. De främsta metoderna är:

➤ Fångst med fälla

Fr.o.m. 1.1.2010 är det tillåtet att fånga vildkanin med hjälp av fällor som fångar kaninerna levande. Fällan ska vara sådan att ett fångat djur ryms i den stående eller liggande i naturlig ställning utan att skada sig. Användning av en fälla ska ordnas så att man minst en gång per dygn kan konstatera om ett djur gått i fällan. Efter att djuret har fångats ska jägaren avliva det med en metod som är godkänd enligt djurskyddsförordningen.

➤ Jakt med skolad hund eller frett dvs. tam iller

Jakt på vildkanin kan bedrivas med hjälp av **skolad hund** eller **frett, dvs. tam iller**. Hunden eller fretten driver ut vildkaninerna från deras bohålor. Då fångas kaninerna i nät som har lagts över kaninhålen och sedan kan de avlivas.

➤ Jaktbåge

Kanin kan jagas med jaktbåge. Markägaren håller noggrann kontroll över jakten, som också förutsätter förhandsanmälan till polisen och nödcentralen. Endast pilbågar som kräver en

kraft om minst 180 newton (180 N) för spänning av bågen får användas för att skjuta vilt. Armborst får inte användas vid jakt.

Det är också möjligt att använda salongsgevär och hagelgevär (med kaliber på min. 36 mm) för jakt. I praktiken är det dock sällan möjligt att bedriva jakt med skjutvapen på stadsområde p.g.a. de stränga bestämmelserna i ordningslagen, jaktlagen och skjutvapenlagen. I praktiken innebär detta att jakt med skjutvapen inom stadsområde endast kan ske på områden som på förhand har godkänts av polisen och som är helt avstängda för allmänheten, och även där får jakt bedrivas endast av personer som har namngivits skilt.

Vems ansvar?

Eftersom vildkaninen är ett bytesdjur krävs det att den som jagar vildkanin har jakträtt på det område där jakten bedrivs. **Markägaren fattar beslut om jakträtt.**

➤ Fångst av vildkanin på område som ägs av staden

Om du märker att vildkaninen har byggt bo eller orsakat skador på stadens parker eller andra allmänna områden ber vi att du kontaktar stadens underhållsenhet, underhållsträdgårdsmästare Minna Aavalehto (tfn 505 6269), som vidtar de åtgärder som behövs.

➤ Fångst av vildkanin på områden som ägs av husbolag eller privatpersoner

Husbolag och invånare i småhus ansvarar själva för att se till att vildkaninerna fångas in. Husbolaget eller husägaren ska själv kontakta t.ex. någon av de jägare som räknas upp nedan och komma överens om saken. Jägarna ska anmäla till stadens underhållsenhet på vilka områden och under vilka tider de bedriver jakt.

Eftersom jakten kräver tillstånd av markägaren kan **ett hus som ligger på en arrendetomt** inte ordna jakt på vildkaniner utan **stadens tillstånd**. Närmare information om jakttillstånd för arrendetomterna i Grankulla stad fås på tfn 09 505 6230

Vildkaninjägare:

Jakt med frett (tam iller): Tmi Ferret, Jari Koskinen, tfn 0400 878 609

Fångst med fälla: Cremex Oy/Hannu Luoto, tfn 0400 433 324

Esbo-Grankulla viltvårdsförening/Fredrik Eklundh, tfn 0500 604291

Man kan även rådfråga Finlands viltcentral (tfn 029 431 2001) i ärenden som gäller vildkaniner.

(Jägare, lämna in din kontaktinformation till oss så lägger vi in den på listan!)

Vildkanin eller fälthare?

Vildkanin

Fälthare

Fältharen är rätt stor, har ojämn färg på pälsen och ovensidan av svansen är alltid svart. Fältharens öron är dessutom längre än avståndet från öronen till nospetsen. Fältharen har också längre ben och större ögon än vildkaninen. Vildkaninen är mindre än fältharen, den har kortare öron och kortare svans. Kaninens päls är oftast grå, och den byter inte färg till vintern.

Övrigt

Det är både olagligt och ansvarslöst att överge tamkaniner i naturen. Keldjur som hittas övergivna i naturen ska lämnas till den instans som har hand om upphittade djur i kommunen i fråga. I Helsingfors handhas hittedjursärenden av Helsingfors djurskyddsförening (tfn 09 54 200 100 eller 09 54200 101) och av hittedjurshuset i Vik (tfn 045 113 4683, adress Försöksgårdsvägen).